

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 7 • год. CV • 2 април 2026 г. • цена 1 лев / 0.51 €

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

150 ГОДИНИ
ОТ АПРИЛСКОТО
ВЪСТАНИЕ

182 ГОДИНИ
ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ДЖ. МАКГАХАН

На стр. 2-3

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА

ДЕНЯ НА ТРАКИЯ И 113 ГОДИНИ ОТ ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ

Денят на Тракия и тази година бе честван в цялата страна. Тържествата, организирани от Съюза на тракийските дружества в България, тракийските дружества в страната и Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, посветени на Деня на Тракия и 113-ата годишнина от Одринската епопея, започнаха със заупокойни молитви и продължиха с тържествени ритуали за поднасяне на венци и цветя пред паметниците на героите.

Традиционно тракийските българи и българската общественост, заедно с армията и църквата, почитат 26 март, който е признат официално като Ден на Тракия през 2006 г.

Тържеството в столицата бе уважено от Евелина Славчева – председател на БАН, Биляна Генова, директор на дирекция „Култура“ в Столична община, Станислав Илиев – кмет на район „Възраждане“, Радослава Кафеджийска – генерален консул в Одрин, Република Турция, Даниела Дончева – председател на Софийски апелативен съд, представители на РУО – град София, представители на политически партии, културни институции и общественици.

В церемонията участваха

Гвардейският представителен духов оркестър, квартет „Армейска песен“, Илия Луков.

Ученици и учители от 88 СУ „Димитър Попниколов“, 18 СУ „Уилям Гладстон“, 30 СУ „Братя Миладинови“, 67 ОУ „Васил Друмев“, 76 ОУ „Уилям Сароан“ засвидетелстваха своята почит пред подвига на българските воители, превзели Одринската крепост и пред паметта на тракийци, загинали из тракийските полета.

Организаторите бяха представени от Красимир Премянов, председателя на СТДБ, Краснодар Беломорски, зам.-председател на ЦР на СТДБ и председател на Софийското тракийско дружество, членовете на Централното ръководство, на Върховния комитет

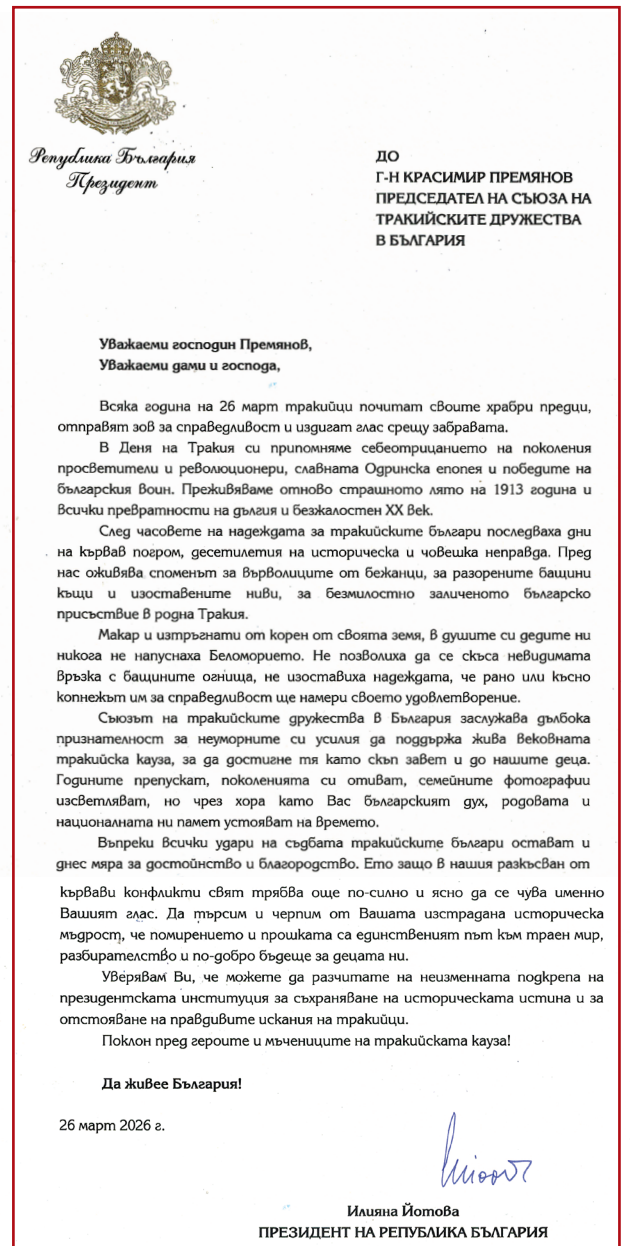
на Съюза и Управителния съвет на ТНИ: член-кор. проф. Георги Михов, проф. Георги Янков, проф. Павел Демиров, проф. д. ист.н Светлозар Елджеров, доц. Ваня Стоянова, научен секретар на ТНИ, д-р Ваня Иванова, главен редактор на в. „Тракия“, д-р Динко Желев, Румен Янков, Зорница Радонова, Донка Петрова, Искра Чернева, Стоян Райчевски, Хайгагашод Агасян, инж. Чавдар Георгиев, посланик Георги Димитров, дипломатът Люцкан Петров, Донка Петрова, Петко Стамболиев, председател на Клуба на ветераните тракийци, Величко Пачилов, председател на ЦК „Родопи“, Божана Богданова, председател на ТСНИ „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“,

представители на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, потомци на тракийски бежанци и родолюбиви граждани.

Поклонението започна със заупокойна молитва в памет на загиналите герои на Тракия, която беше отслужена в храм „Св. Николай Софийски-Нови“ и продължи с поднасяне на венци и цветя пред паметника на Екзарх Антим I, издигнат от СТДБ в парк „Свети Николай Софийски“.

Литературната програма пред паметника на Одринци припомни за величавия подвиг на българските войни, които преди 113 години показаха чудеса от героизъм, изправени пред непревзематата Одринска крепост.

В словото си председате-

Република България
Президент

ДО
Г-Н КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪЮЗА НА
ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА
В БЪЛГАРИЯ

Уважаеми господин Премянов,
Уважаеми дами и господа,

Всяка година на 26 март тракийци почитат своите храбри предци, отправят зов за справедливост и издигат глас срещу забравата.

В Деня на Тракия си припомняме себеотрицанието на поколения просветители и революционери, славната Огринска епопея и победите на българския воин. Преживяваме отново страшното лято на 1913 година и всички превратности на дългия и безжалостен XX век.

След часовете на надеждата за тракийските българи последваха дни на кървав погром, десетилетия на историческа и човешка неправда. Пред нас оживява споменът за върволиците от бежанци, за разорените бащини къщи и изоставените ниви, за безмилостно заличеното българско присъствие в рогна Тракия.

Макар и изтържани от корен от своята земя, в душите си гедите ни никога не напуснаха Беломорието. Не позволиха да се скъса невидимата връзка с бащините огнища, не изоставиха надеждата, че рано или късно копнежът им за справедливост ще намери своето удовлетворение.

Съюзът на тракийските дружества в България заслужава дълбока признателност за неуморните си усилия да поддържа жива вековната тракийска кауза, за да достигне тя като скъп завет и до нашите деца. Годишните прегледи, поколенията си отиват, семейните фотографии избледняват, но чрез хора като Вас българският дух, родовата и националната ни памет устояват на времето.

Въпреки всички удари на съдбата тракийските българи остават и днес мяра за достойнство и благородство. Ето защо в нашия разкъсан от кървави конфликти свят трябва още по-силно и ясно да се чува именно Вашият глас. Да търсим и черпим от Вашата изстрадана историческа мъдрост, че помнението и прощката са единственият път към траен мир, разбирателство и по-добро бъдеще за децата ни.

Уверявам Ви, че можете да разчитате на неизменната подкрепа на президентската институция за съхраняване на историческата истина и за отстояване на правдивите искания на тракийци.

Поклон пред героите и мъчениците на тракийската кауза!

Да живее България!

26 март 2026 г.

Илияна Йотова
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

лят на СТДБ Красимир Премянов акцентира на подвига на българската армия при превземането на Одринската крепост, героичната, но и трагична съдба на тракийци, и се обърна към младите хора с призив да помнят и почитат българската история.

Чл.-кор. Славчева припомни, че „26 март в българския културно-исторически календар е ден за помен и преклонение пред подвига на българските войни, загинали край Одрин. Но това е ден и за памет и почит към тракийските бежанци, които намерили подслон в пределите на България, съхраняват своята родова памет и предават на поколенията тракийското историческо и културно наследство“, каза председателят на БАН. Акцент и в нейното слово беше призивът към младите хора да обичат историята, защото нейните уроци са ценни за днешния ни ден.

В поздравителна си адрес

президентът Илияна Йотова подчертава, че тракийските българи са мяра за достойнство и благородство. Тяхната изстрадана историческа мъдрост показва, че помнението и прощката са единственият път към траен мир, разбирателство и по-добро бъдеще за децата ни.

Държавният глава изрази признателност към Съюза на тракийските дружества в България с председател Красимир Премянов за неуморните усилия да поддържа жива тракийската кауза, за да достигне тя като скъп завет и до нашите деца. „Чрез хора като Вас българският дух, родовата и националната ни памет устояват на времето“, каза още президентът. Тя отново увери тракийските българи в неизменната подкрепа на президентската институция за тяхната кауза, за отстояване на историческата истина и правдивите им искания.

Продължава на 4-а стр.

150 ГОДИНИ ОТ АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ

182 г. от рождението на Дж. Макгахан

Продължение от миналия брой

Нейната глава бе скрита в ръцете ѝ, докато пръстите несъзнателно намотаваха и скубеха косите ѝ, щом погледнеше в нейния скют, където лежах три малки черепа с все още полепнала по тях коса. Как е могла майката да се спаси, а децата ѝ да бъдат изклани? Кой знае? Може би тя е била извън градчето, когато е станало клането. Може би тя е оцеляла с бебе в ръцете, като е оставила трите малки да бъдат спасени от бащата. Или може би, най-ужасното от всичко, тя е била толкова поразена от уплахата, че е оставила своите три малки на съдбата и е спасила своя собствен живот чрез бягство. Ако това е така, не е чудно, че тя скубе косите си по такъв ужасен, несъзнателен начин, когато погледне трите малки главици, лежащи в нейния скют.

Сега вече се приближаваме към черквата и училището. Земята тук е покрита със скелети, по които висят парцали от дрехи и парчета изгнило месо. Въздухът е тежък, с омайваща до припадък миризма, която се увеличава все повече с нашето придвижване напред. Всичко започва да става ужасно. Училището е от едната страна на пътя, черквата – от другата. Ако се съди по останалите стърчащи стени, училището е било обширна хубава сграда, годна да приеме двеста или триста деца. Под камъните и боклука, които покриват пода на височина от няколко фута, лежат костите и пепелта на 200 жени и деца, живи изгорели между тези четири стени. Точно край училищната сграда има широка, недълбока яма. Две седмици след клането в нея били погребани сто тела. Но кучетата са ги изровили отчасти. Вода е напълнила ямата и сега тя се е превърнала в ужасен резервоар за утайките от канализационната система, с плуващи наоколо или наполовина стърчащи в калта човешки останки. Наблизо, върху брега на малка рекичка, която прекосява селото, има дъскорезница. Вирът под нейното колело беше пълен с мъртви тела, които плаваха из водата. Бреговете на рекичката са били по едно време буквално покрити с трупове на мъже и жени, млади момичета и деца, които са лежали там, разкапващи се на слънцето, изяждани от кучетата. Но милостивото небе изляло поробен дъжд над тях, малката рекичка придошла, отвлякла телата и ги разпиляла далеч надолу по своите брегове, през тесните канали и тъмните дефилета, под доделите храсти и сенчестите гори, на четиридесет мили разстояние, чак до Пещера и дори до Пазарджик. Влязохме в черковния двор. Миризмата тук беше толкова лоша, че беше почти невъзможно да се пристъпи. Взехме тютюн в шепите си и като го държахме до носовете си, продължихме нашето разследване.

Черквата не беше много широка, заобиколена от ниска каменна стена, затваряща малък черковен двор, около петдесет яра широк

■ Макгахан като военен кореспондент в Османската империя

и седемдесет и пет яра дълъг. Отначало ние не забелязахме нищо особено. Зловонието беше толкова голямо, че едва можехме да погледнем около нас. Видяхме, че мястото е затрупано с камъни и боклук на височина от пет до шест фута по-високо от нивото на улицата, и след инспекция открихме, че това, което ни се стори маса от камъни и боклук под нас, е в действителност огромна грамада от човешки трупове, покрити отгоре с тънка наслойка от камъни. Целият черковен двор е изпълнен с тях на дълбочина от три до четири фута и ужасната миризма идва именно оттам. Няколко седмици след клането била получена заповед да бъдат погребани мъртвите. Но зловонието по това време станало толкова смъртоносно, че е било невъзможно да се изпълни заповедта или дори да се остане в съседство до селото. Хората, изпратени да свършат тази работа, се задоволили с погребването на няколко тела, хвърлили малко пръст върху други, така както са ги намерили, а тук, в черковния двор, те направили опит да покрият безкрайната грамада от разкапани човешки тела с хвърляне на камъни и боклук през оградната стена, без да посмеят да

влезнат вътре. Те са постигнали това само частично. Оттогава кучетата са били на работа там и от тази чудовищна гробница сега можеха да се видят подаващи се глави, китки, крака, стъпала и ръце – в ужасна безредица. Казаха ни, че тук, само в този малък черковен двор, лежат три хиляди души и ние можем добре да го повярваме. Това беше ужасяващо зрелище – зрелище, което ще ни преследва цял живот. Малки къдрави главици се показваха там, в разкапващата се маса, смазани под тежките камъни; малко краче, дълго колкото пръст, на което месото, преди да има време да се разложи, бе силно изсъхнало от ужасната горещина; малки бебешки ръчички, протегнати, сякаш молеха за помощ; бебета, които са умрели учудени от яркия блясък на сабята и червените ръце на свирепите мъже, които са я размахвали; деца, които са умрели сред писъци от уплаха и ужас; млади момичета, погинали в плач, ридания и молби за милост; майки, умрели в усилие да заслонят със слабите си тела своите малки дечица... Всички те лежат тук заедно, разпадащи се в една ужасна маса. Сега те са млякнали завинаги. Няма съзми, нито викове, нито пи-

същи от ужас, нито молби за милост. Житото изгнива по нивите, а жътварите гният тук – в черковния двор.

Погледнахме вътре в черквата, почерняла от изгарянето на дървените резби, но все още запазена, без особени повреди. Ниска постройка с нисък покрив, подпрян с тежки и неравномерни арки, които изглеждаха високи само колкото едър човек да може да мине под тях. Това, което видяхме вътре, е ужасяващо до безумие дори за мигновения поглед. Безброй тела, изгорени и овъглени, почернели тленни останки гниеа и изпълваха до половина самата черква, чиито ниски и мрачни арки изглеждаха още по-снизени и по-тъмни. Тяхната картина избобдаше окоето. Никога не съм могъл да си въобразя неща, ужасяващи до такава степен. Върнахме се обратно, отровени и убити, с виене на свят, доволни да излезем отново на улицата и да напуснем страшния дом на чумата. Обходихме селището и видяхме същите зверства стотици и стотици пъти. Навсякъде – скелети на мъже заедно с дрехите и плътта по тях да гният в безпорядък; черепи на жени с коси, провлечени в праха; кости на деца и бебета. Тук ни показват къща, в която двадесет души са били изгорени; там – друга, в която дузина девойки се прикрили, били открити и до една изклани, както предостатъчно го удостоверяват техните кости. Навсякъде – ужаси след ужаси.

В селището нямаше кучета. Когато жителите започнали да се завръщат, кучетата били откарани и избесени в покрайнините. Но аз видях една-две котки, угоени и мазни, да лежат самодоволно по стени и да гледат на нас със сънливи очи. Човек би попитал защо хората, които са сега в градчето, не погребват тези скелети и кости, вместо кучета и котки да ги глождат. Там, където селяните са успели да разпознаят костите на свои близки, те са направили известни опити да ги погребат. Но те нямат лопати да копаят гробове, а и сили не достигат от настъпилия глад. Освен това, повечето от останалите живи са жени; те правят безплодни усилия да запазят телата на своите любими близки, като ги покриват с малко земя. Ние намирахме обилни доказателства, че там, където костите са разпознати, за тях се полагаха нежни грижи. Видяхме много добре поддържани гробове, украсени с цветя. Видяхме и други гробове, разкрити от дъжда и кучетата, да показват части от скелета, все още украсен с цветя. Видяхме черепи, положени на земята, на прага или върху оградите на градините, с букети цветя върху тях. Това показваше, че някой се грижеше за тях и че този някой нямаше желание да ги погребне, да ги скрие от погледа си. Аз видях мъртвец, наполовина погребан, с изправено нагоре лице, празните му очи укорително втренчени към слънчевото небе, с букет, грижливо поставен в устата. Но повечето от скелетите и

костите нямаше кой да се погрижи за тях. От осем или девет хиляди души, които са съставлявали населението на селището, само хиляда и двеста, хиляда и петстотин са останали живи и те нямат нито сечива да копаят гробове, нито сили да използват лопатите, ако имаха такива. Но защо турските власти не са ги погребали? Турските власти ще ви отговорят, че са ги погребали и че са останали само няколко за погребване.

От всички жестокости, безумия и престъпления, извършени някога от турците, клането в Батак е между най-страшните. От всички турски безумия и глупости оставянето на тези тела да лежат тук и да гният в продължение на три месеца непогребани е вероятно най-безумното и най-глупавото. Но това градче е разположено на трудно достъпно и отдалечено от главните пътища място. Турците никога не са помислили, че европейци могат да дойдат и заврат носовете си тук. Затова и заявяват така цинично: „Християните не заслужават дори да бъдат погребани. Нека ги ръфат кучетата.“

Ние говорихме с много от хората, но нямаше сърце да изслушаме в подробности историите на много от тях. Ограничавахме се просто да ги питаем за броя на загиналите от всяко семейство. Никой друг метод не би могъл вероятно да даде по-добра представа за ужасния характер на клането и начина, по който цели семейства са били унищожени. „Колко души имаше вашето семейство?“ – питахме ние. – „Десет“ – беше може би отговорът. – „Колко са останали живи?“ – „Двама.“ – „Колко бяхте вие?“ – „Осем.“ – „Колко са останали?“ – „Трима.“ – „Колко души бяхте вие?“ – „Петнайсет.“ – „Колко са останали?“ – „Пет.“ И така нататък за семейства, които са наброявали от пет до двадесет души и от които са останали по един до пет души. Стара жена дойде при нас, кършеше ръце и плачеше по същия безумен начин, без съзми, за който вече говорих. Когато успяхме да я успокоим, за да чуем нейната история, тя ни разказа, че имала трима стройни хубави синове – Георги, Иванчо и Стоян. Те били оженени за добри и работни невести – Райка, Стоянка и Анка – и имали дванайсет хубави дечица: Ангел, Драган, Георги, Иванчо, Летко, Асен, Богдан, Стоян, Тонка, Гинка, Марийка и Райка. Така че семейството е наброявало всичко деветнадесет души, живеещи под един покрив. От цялото това цъфтящо семейство, от стройните и хубави синове, от работните невести и от дванайсетте хубави дечица останала е само тази стара, нещастна баба. Всички до един били жестоко изклани. От цъфтящото семейно дърво е останало само това безжизнено и изсъхнало стъбло и горката стара жена падаше на земята, биеше се по главата и пишеше в отчаяние. Възрастен мъж ни разказа за своя вуйчо Благой Христов, уважаван старейшина. Той имал пет жени синове, които имали двадесет и седем деца.

Продължение на 3-а стр.

НЕ СТЕ ЗАБРАВЕНИ

ДЕЛЯНА КОВАЧЕВА – НЕЙКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТРАКИЙСКО
ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“ –
ГР. СТАРА ЗАГОРА, СЕКЦИЯ ДЪБОВО,
ОБЩ. МЪГЛИЖ

На 23 март 2026 г., се проведе вълнуваща среща между тракийци от Тракийско дружество „Одринска епопея“ – гр. Стара Загора, секция Дъбово, и техните съмишленици от Тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ – гр. Казанлък.

Събитието премина под надслов „Не сте забравени“ и събра потомци на тракийски бежанци и родолюбци, обединени от стремежа да съхраняват историческата памет. Поводите за срещата са значими – предстоящият Ден на Тракия (26 март), 130 години от организираното тракийско движение и 113 години от Одринската епопея. Но над всички годишнини стоеше най-същественото – живата връзка между поколенията и дългът към паметта на предците. В рамките на срещата бе представена беседа, посветена на подвига на българските войници от 23-ти Шипченски пехотен полк – един от най-славните полкове в българската военна история, чиито

редици са попълвани основно от мъже от Казанлъшко и Старозагорско. Бяха припомнени техният героизъм и саможертва във войните за национално обединение. Особено място бе отделено и на трагичната съдба на българите от Одринска и Беломорска Тракия, прогонени от родните си места през 1913 г., които намират подслон и започват нов живот в България. Проследена бе дълбоката връзка между тези две съдби – на войника на фронта и на бежанеца, търсещ спасение – като част от една обща национална история. Официални

гости на събитието бяха д-р Иво Косев – главен уредник в Исторически музей „Искра“ – Казанлък, и г-жа Величка Тодорова – уредник в музея. Силно емоционален акцент в програмата поставиха децата от ДГ „Здравец“ и учениците от ОУ „Чудомир“, чиито изпълнения трогнаха присъстващите. Ансамбълът към Тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ допринесе за атмосферата със своите автентични странджански песни. Сърдечни благодарности бяха отправени към председателя на дружеството г-жа София Дончева за вдъхновяващото слово и за подготвената фотоизложба, представяща живота и дейността на организацията. Срещата премина в дух на признателност и памет – като живо доказателство, че тракийската кауза продължава да обединява поколенията.

СРЕЩА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ТЖС, ПОСВЕТЕНА НА ДЕНЯ НА ТРАКИЯ

ИВАНКА МЕЧЕВА, СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТЖС

На 22 март тракийското дружество в с. Дъбово и Тракийският женски съюз проведоха среща, посветена на Деня на Тракия. Срещата започна с поднасяне на цветя пред паметника на загиналите във войните за освобождение от с. Дъбово.

Презентация за жените, отдали сили на каузата Тракия: Мария Тенишева, Мара Михайлова, Христина Стоева, Петра Мечева и нейният принос за обявяване на 26 март за Ден на Тракия, представи Иванка Мечева, съпредседател на ТЖС.

150 ГОДИНИ ОТ АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ

Продължение от 2-а стр.

Семейството наброявало общо с жените тридесет и девет души, събрани под един и същ покрив. От това голямо семейство останали живи само осем души.

Ако имаме време, можехме с часове да слушаме такива истории. В друго семейство от двадесет и пет души останали седем; в трето, двадесетчленно семейство, останали осем души. В много семейства, от десет до петнадесет души, останали от един до пет души. Множество са семействата, унищожени изцяло с нито един останал жив. Палачите, които са извършили това поголовно клане, не са черкези, както се предполагаше, а турци от съседните села, ръководени от Ахмед ага, за когото вече говорих. Батак е бил сравнително богат и преуспяващ. Той възбуждал завист и ревност у своите турски съседи и появилага се възможност за плячка, съчетана

с религиозен фанатизъм и претекста за въстание в друга част на страната, изкушили турците. Ахмед ага е ръководил кланетата, но не е бил наказан и няма да бъде наказан. Напротив, той е бил възпроизведен в чин юзбашия и награден с ордени.

Казаха ни, че голям брой деца и млади момичета били отвлечени. Знаеше се в кои турски села те са задържани, но турците отказваха да ги върнат на родителите. Господин Скайлер получи впоследствие списък на осемдесет и седем отвлечени момичета и момчета с указание на имената и възрастта им и с указание на селата, в които те се намираха.

А що се касае до сегашните условия за живот на хората, прибрали се отново тук, просто е ужасно да се помисли. В покрайнините на градчето турските власти са построили няколко дървени навеса, под които завърналите се българи спят, но те нямат за препитание нищо друго освен това, което из-

просят или заемат от своите съседни. В допълнение на това с дързък цинизъм и пълно пренебрежение към европейските искания идват заповедите на турските власти да се събират редовните данъци и военни облагания точно така, както това е ставало преди събитията. Ако поставите въпроса пред Високата порта в Цариград там ще отречат този факт с най-благовидните протести и ще дадат най-дълбоки уверения и обещания, че всичко ще бъде направено, за да се помогне на пострадалите. Но навсякъде хората от изгорените селища идваха при г. Скайлер, за да засвидетелствуват един и същ факт: ако те не платят данъците и военните вноски, над тях надвисва заплаха да бъдат изгонени от заслоните и ъглите на съборените стени, където те са намерили временен приют. За тях е просто невъзможно да платят данъците, а какъв ще бъде резултатът от тези искания, трудно е да се пред-

види. Правителството има голяма нужда от пари и трябва да ги намери. Всяко село трябва да изпълни своя редовен наряд от данъци. Живият трябва да плаща за мъртвите.

Ние попитахме за историята на черепите и костите, които видяхме горе на хълма при нашето пристигане в градчето, там, където кучетата лаяха по нас. Казаха ни, че това са костите на около 200 млади момичета, отначало пленени и специално запазени за съдба, полоша от смъртта. Те били на разположение на своите поробители в продължение на няколко дни – изгарянето и ограбването на града не е могло да бъде извършено за един ден – и през цялото това време до последния ден те са били подлагани на всичко възможно, което горките, безпомощни и треперещи момичета са могли да изживеят в ръцете на брутални диваци. Когато градът бил ограбен и опожарен и всички техни близки изклани, тези

нешастни млади създания, чиито най-големи грехове би трябвало да им осигурят спасение, чиито най-долни унижения би трябвало да им осигурят покровителство, са били откарани посред бял ден на хълма, под усмихващия се небесен свод, и там безмилостно обезглавени и захвърлени да гният на грамада.

Мистър Дизраели беше прав, когато си изпробваше остроумието с твърдение, че турците обикновено приключвали връзката си с хората, попаднали в ръцете им, по много експедитивен начин. По експедитивен от затвора. Наистина турците са експедитивни. Мистър Дизраели, вие сте прав. Откакто направихте вашата остроумна забележка, тези млади момичета лежат вече много дни тук, на грамадата.

Публ. в Ян. А. Макгахан, Турските зверства в България. Превод на български и уводна бележка Тодор Делчев Димитров, Женева, 1966, с. 35-66.

• София

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА ДЕНЯ НА ТРАКИЯ...

Продължава от 1-а стр.

Паметта на героите от Одринската епопея беше почетена със свеждане на глава и едноминутно мълчание. Церемонията завърши с поднасяне на венци и цветя на паметника, в знак на признателност и уважение към загиналите тракийци. ТД „Странджа“ в Бургас почете Деня на Тракия с тържествени концерт-спектакъл под надслов „Наследството на Тракия“. В програмата се включиха талантиливи възпитаници на Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“, които представиха богатството на българския фолклор чрез въздействащи изпълнения. Грандиозният концерт показва, че традициите на Тракия и Странджа продължават да живеят като част от историята, но и като вдъхновение за съвременното културно развитие.

С тържествена церемония по поднасяне на венци и цветя пред паметника на Десети пехотен родопски полк в едноименния парк в Хасково тракийци почетоха Деня на Тракия.

Общоградските тържества в Стара Загора бяха организирани от Община Стара Загора, Втора механизирана бригада и Тракийско дружество „Одринска епопея“. Ритуалът започна с химна на тракийци, изпълнен от Тракийското дружество от Пред-

следство в Одринска Тракия, представено от Цанко Атанасов. Слово за Деня на Тракия и историческите корени на празника изнесе о. р. полковник Енчо Енев, потомък на тракийски бежанци от с. Мерхамли, Беломорска Тракия. Ученици от СУ „Гео Милев“ и II основно училище „Свети Паисий Хилендарски“ рецитираха стихове и изпълниха песни за Тракия и трагичната участ на тракийци. Група „Българско веселие“ с ръководител г-н Желязко Андонов изпълни песни и стихове за Тракия.

С химна на България и „Ясен месец веч изгрыва“ започна празничният ден в Ямбол, организатори на който бяха Община Ямбол и ТД „Тракия“. Тържеството уважиха Валентин Ревански – кмет на Община Ямбол, Антон Шиков – председател на Общинския съвет в града, Атанас Христов – председател на Общински съвет Тунджа, Красимира Атанасова – зам.-областен управител на област Ямбол, Тодор Налбантов и Пламен Петров – зам. кметове на Община Тунджа. Приветствие към присъстващите отпрати председателят на тракийското дружество Юлия Върбанова, която информира присъстващите, че предстои изграждане на паметник на Капитан Петко войвода. Кметът на Ямбол поздрави тракийци с празника и

отбеляза техния принос за съхраняване на историческата памет. Мария – Магдалена Георгиева – ученичка в 8 клас на ПМГ „Ат. Радев“ прочете свое стихотворение и част от есето, класирано на първо място в Националния конкурс „Героите на Тракия“, организиран от СТДБ и ТНИ.

Тържеството завърши с възстановката „Родовата памет“, която за пръв път се представя в град Ямбол. Много вълнение и емоции създадоха участващите от Сдружение „Хайдутите на България“, Фолклорна група „Тракийка“ при дружество „Тракия“, гр. Ямбол, Фолклорен ансамбъл от с. Кабиле, община Тунджа и народния певец и фолклорист Георги Костов.

Денят на Тракия в Сливен започна със заупокойна молитва, продължи със слово на инж. Кирил Киряков, председател на тракийското дружество в града и завърши с поставяне на цветя пред паметната плоча на тракийци 1912–1913 година. Честването в Крумовград започна с поднасяне на венци и цветя пред паметника на Капитан Петко Войвода и паметника на тракийката в града.

В Кърджали Ангел Коджаманов – член на ВК на СТДБ и потомък на бежанци от Беломорска Тракия, който от години работи за съхраняването на историческата памет, поднесе

цветя пред паметниците на Капитан Петко войвода, Димитър Маджаров и Стоян Терзиев. Представители на ТД „Тракийско сърце“ поднесоха цветя пред паметника на Димитър Маджаров и Капитан Петко войвода.

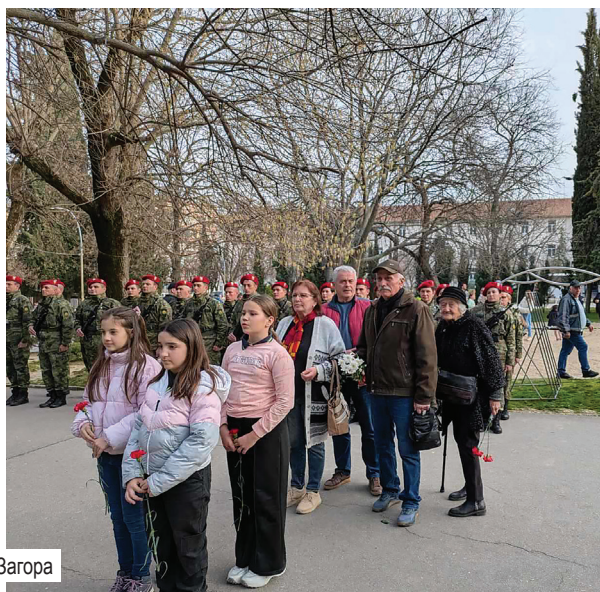
С почит към паметта на предците и гордост от българския дух, Тракийско дружество „Лазо Лазов“ гр. Средец организира празничен концерт, по случай Деня на Тракия.

В Поморие денят започна с панихида в храм „Свето Рождество Богородично“, отслужена в памет на загиналите тракийци, жертвали се за свободата на своите поробени братя. След църковния ритуал при паметната плоча на тракийските бежанци дамиче от Певческа група „Тракийка“ с ръководител Дора Арбова, поднесоха музикален поздрав към присъстващите. Със слова за преклонение пред безкористния героизъм на хилядите българи, председателката на Тракийското дружество Ана Тодорова благодари на всички за това, че заедно съхраняват спомена за Деня на Тракия и предават неговите поуки на поколенията. Венци и цветя пред паметника поднесоха председателят на Общински съвет Адам Адамов, членовете на Тракийско дружество „Одринска епопея“, общински съветници, общественици и жители.

Във Велико Търново членовете на ТД „Царевец – 2021“ поднесоха цветя в центъра на старата столица пред паметника Майка България. Председателката на сдружението Паулина Петрова-Ганева каза: „Отбелязването на този ден ни напомня за силата на духа и значението на историческата памет за бъдещите поколения. Радвам се, че във Велико Търново тракийският дух е жив и продължава да се предава с уважение и гордост от поколение на поколение“. Елена Палякова и Диана Димитрова-Белова, които са с тракийски корени, споделиха, че за тях 1913 г. е дълбоко личен спомен за изгубен роден дом, прекъснати съдби и съхранена памет. Той е символ на болката от преживяното, но и на силата, достойнството и непреклонния дух на тракийските българи.

• Стара Загора

ставителния женски хор към организацията. Пред паметника „Одринска епопея“ в парк „Тракия“ бяха поднесени венци и цветя в знак на преклонение пред подвига на българските воители, паднали край Одрин и донесли свободата на тракийските българи.

В гр. Раднево, обл. Стара Загора, потомци на тракийски бежанци от Одринска, Беломорска Тракия и Мала Азия поднесоха венци и цветя пред паметника на загиналите тракийци. В художествената галерия на града тържеството започна с химна на Странджа „Ясен месец“. В чест на празника беше открита фотодокументална изложба – Българското културно – историческо на-

• Крумовград

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА ДЕНЯ НА ТРАКИЯ...

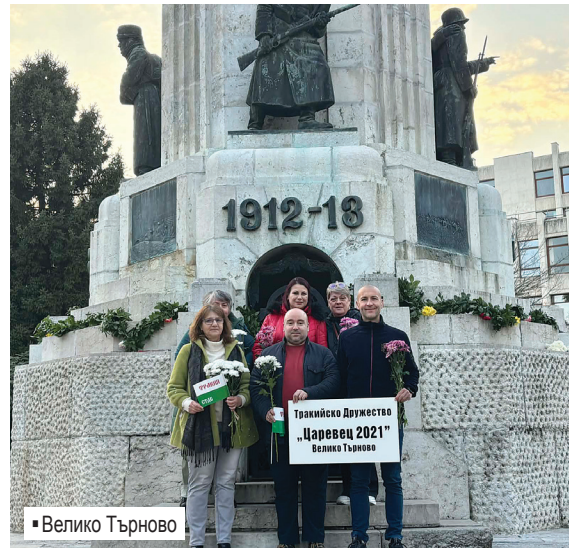
Продължава от 4-а стр.

■ Генерал Инзово

■ Ивайловград

■ Велико Търново

■ Раднево

■ Раднево

■ Раднево

■ Кърджали

■ Поморие

■ Кърджали

■ Поморие

■ Търговище

■ Бургас

■ Средец

На „Петрова нива“ родолюбиви българи отбелязаха Деня на Тракия и 113-тата годишнина от превземането на Одринската крепост

Събитието се провежда ежегодно и в него винаги се включват патриоти от цялата страна

МИХАИЛ ДИМИТРОВ

Родолюбци се събраха в историческата местност „Петрова нива“ в Странджа, за да отбележат Деня на Тракия и 113-тата годишнина от една от най-славните победи на Българската армия – превземането на Одринската крепост. Посещението беше иницирано от българския лекар – онкохирург проф. Иван Гаврилов.

„Има такива събития и места, за които историята тежи повече от казаните думи. Петрова нива е точно такова място, защото тук можем да усетим стъпките на въстаниците, можем да чуем тяхната клетва, можем да усетим порива на свободата. Но усещаме и мъката, болката на въстаниците“, каза в прочувствено слово кметът на Община Малко Търново Илиян Янчев. Той припомни части от тъжната история за опожарените села, загиналите бежанци, прокудените и разделени семейства, останали без Родина.

„Имаме дълг към тях – да пазим България и да помним героите си“, подчерта той.

„България е била силна, защото винаги е имало хора, които са били по-силни от страха си“, каза още Илиян Янчев. Той припомни девиза на смелите и благородни тракийци: „Не забравяхте, но не откъщавате!“

„Ние имаме изконно право да свързваме тези събития с героизма и подвига на тракийските българи и на българите от цяла България, които са се борили до край България да бъде свободна и независима“, заяви председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов

Той подчерта, че нямаме право да забравяме за паметните събития, както и за никой от героите.

Красимир Премянов разказа историята за обявяването на Деня на Тракия и отбе-

ляза неговата значимост.

„Мечтая по повод Деня на Тракия, тук да се събират много млади хора“, сподели проф. Гаврилов. Той отново припомни за събитията, свързани с приключването на Балканската война и последиците от онова, което се случва тогава. Със силни думи, той развълнува присъстващите, разказвайки за ужасите, връхлетели тогава тракийци. Той благодари на гостите, дошли от цялата

страна, за да уважат честването. Проф. Гаврилов подари икона на Света Богородица за храма на Петрова нива.

На събитието присъстваха народните представители инж. Петър Кънев и Галя Василева, социологът и политически анализатор проф. Иво Христов, директорът на Националния исторически музей към БАН доц. д-р Бони Петрунова, кметът на Община Камено Жельо Вардунски, общественици, пото-

мци на тракийски бежанци и още много гости. Заупокойна молитва беше отслужена в памет на жертвите на насилствената миграция от Беломорска Тракия и за загиналите по време на сраженията български войници.

Българското знаме пред паметника днес бе издигнато от Пламен и Илиян – правнук и праправнук на Михо Стоянов – българския войник Михо Стоянов, който е проявил огромен героизъм

по време на битката при Одрин и жертвайки живота си, успява да развее българското знаме над минарето на „Султан Селим джамия“. Потомците му получиха реплика на уникалната карта на България, съдържаща 144 шевици от всички етнографски области.

Всички присъстващи изслушаха националния химн и химна на Странджа „Ясен месец“ и заедно поднесоха венци и цветя на паметни-

ка, издигнат за да напомня за важна част от българската история. Проф. Гаврилов получи от Илиян Янчев символен подарък – пушка „Мосин – Наган“, която е била на въоръжение в Царство България.

Посещението се прави ежегодно и в него винаги се включват хора от различни организации, които са преди всичко патриоти и родолюбци.

Източник: Флагман

ОБЩО ОТЧЕТНО-СЪБРАНИЕ НА ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“, СТАРА ЗАГОРА

На 21 март т.г. се проведе Общо отчетно – събрание на Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора при следния Дневен ред:

1. Отчетен доклад за дейността на Тракийското дружество за 2025 г.

2. Годишен финансов отчет – изпълнение на Бюджет 2025 г. и приемане на Бюджет на Тракийско дружество „Одринска епопея“ за 2026 г.

3. Приемане на план-програма за дейността на Тракийско дружество „Од-

ринска епопея“ за 2026 г.

4. Разни.

Гост на събранието беше г-н Михаил Вълв, зам.- председател на СТДБ.

За водещ на събранието бе избрана г-жа Дарина Димова.

Отчетен доклад за 2025 година, изнесе председателят на дружеството Цанко Атанасов.

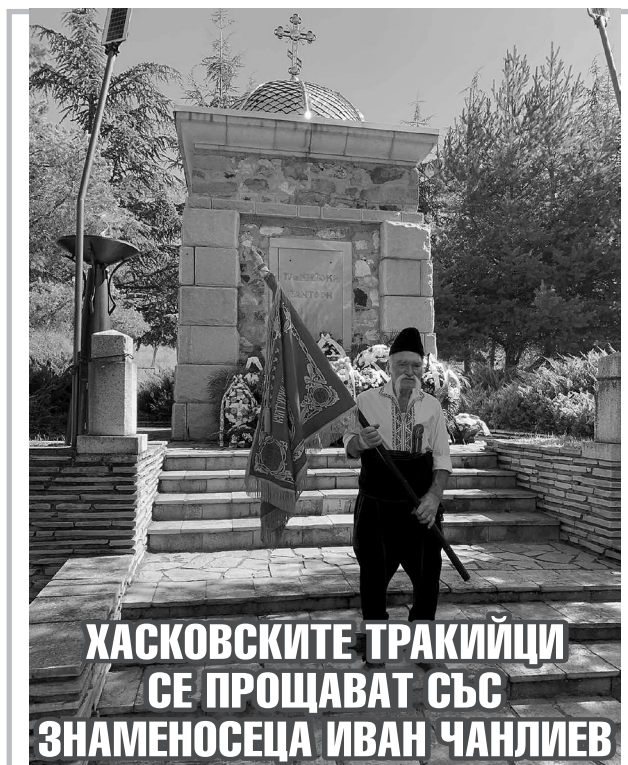
Приветствие към присъстващите в залата отпрати г-н Михаил Вълв.

По време на форума младите членове на дружеството – Гена и Румена Хаджиеви презентираха на мултимедия снимки от дейността на дружеството.

Счетоводителят на дружеството г-жа Йорданка Хазърва, представи Годишен финансов отчет – изпълнение на Бюджет 2025 година и приемане на Бюджет за 2026 г.

Председателят представи план-програмата за дейността на дружеството през настоящата година.

След изказванията всички материали на събранието бяха единодушно приети.

**ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ
СЕ ПРОЦАВАТ СЪС
ЗНАМЕНОСЕЦА ИВАН ЧАНЛИЕВ**

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Потомците на тракийските бежанци в региона с тъга се прощават с Иван Чанлиев от маджаровското село Горно поле, когото ще помнят като патриот и голям българин. Неговият род е от с. Съчанли в Западна Тракия, което по време на Междусъюзническата война е разорено от турския башибозук и обезлюдено. Голяма част от бедстващото население се насочва към селища в хасковския и кърджалийския край.

Иван Чанлиев бе неизменен знаменосец на националните събори-поклонения пред Пантеона на жертвите през 1913 г. в Маджарово, припомня Кирил Сарджев, председател на Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково. Неговата достолепна фигура излъчваше гордост, почит и уважение към тракийската идея.

Знамето, носено от Иван Чанлиев, се развяваше и край параклиса „Св. Димитър“ в с. Горно поле, съграден с дарения и осветен през 2009 г. Селото първо дава покрив на оцелели от кървавата битка край Маджарово през есента на 1913 година, когато са избити над 2000 души.

Да помним и да разказваме своята изстрадана история, бе заръката на Иван Чанлиев, достойния знаменосец на тракийци.

ДО ПРЕДСЕДЕТЕЛЯ НА СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ Г-Н КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ

МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕМЯНОВ,

Примете монте и на ръководството на Министерството на отбраната най-сърдечни поздравления по случай отбелязването на Деня на Тракия!

На днешната дата прекланяме глави пред един от най-величавите върхове в нашата бойна летопис – превземането на Одринската крепост през 1913 г. Този подвиг остава в историята като символ на несъкрушимата воля, саможертва и войнска доблест на българския войник в името на националното обединение. Същевременно с това, датата 26 март е и ден на дълбока почит към паметта на хилядите тракийски българи, когато се прекланяме пред тяхната трагична съдба, неизмеримите им страдания и принудителното изселване от родните места.

Вашата организация е пазител на тази жива памет. Вие вдъхновено пренасяте през времето завета на предците ни, съхранявайки родовата история и духовната връзка с тракийската земя. Благодарение на Вашите усилия, тракийската кауза остава и ще бъде неразделна част от съвременния български патриотизъм.

Искам да отправя своите поздравления към всички вас – ръководство, членове и симпатизанти на тракийските дружества, към вас, които с родолюбие и достойнство неуморно отстоявате и браните българщината. Пожелавам Ви здраве, несломим дух и енергия, за да продължите своята мисия по утвърждаване на историческата истина и възпитаването на идните поколения в дух на преклонение и почит пред подвига на героите!

**МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА
АТАНАС ЗАПРЯНОВ**

ПОЗДРАВТЕЛЕН АДРЕС

ДО ПРЕДСЕДЕТЕЛЯ НА СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕМЯНОВ,

Имам удоволствието, от името на ръководството на Военна академия „Г. С. Раковски“ и лично от свое име, най-сърдечно да Ви поздравя с тържественото отбелязване Деня на Тракия и 113-ата годишнина от Одринската епопея!

Участието на България в Балканските войни през 1912 – 1913 г. е свързано с една от най-славните страници в героичния ни военен летопис и независимо, че те не решават българския национален въпрос, довеждат до освобождението на значителни части от поробените български земи.

Превземането на Одрин е последният решителен удар срещу Османската империя, който довежда до края на Балканската война. Този ден ни връща към паметта за безпримерния подвиг, саможертвата и непоколебимия дух на българските воици, които през 1913 година доказват пред света силата на вярата в Отецеството и свободата.

Одринската епопея е символ на неустоимия стремеж на народа за свобода, смелост и единство. На този ден ние отдаваме почит към паметта на тракийските българи – към тяхната сила, решителност и воля, съхранили българската идентичност.

Нека техният пример ни вдъхновява да бъдем по-добри, отговорни и сплотени!

С уважение,

**ГЕНЕРАЛ-МАЙОР СТАЙКО ПРОКОПИЕВ
НАЧАЛНИК НА ВОЕННА АКАДЕМИЯ „Г. С. РАКОВСКИ“**

26 март 2026 г.
София

РАО "ТРАКИЯ"
Стара Загора, бул. "Христо Ботев" 100, ет. 3, офис 6
тел.: 042-600 586
e-mail: ram@ram-trakia.org; www.ram-trakia.org

RAM "TRAKIA"
Star Zagora, Blvd. "Hristo Botev" 100, Et. 3, office 6
tel.: +359-42-600 586
e-mail: ram@ram-trakia.org; www.ram-trakia.org

**ДО
Г-Н КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДЕТЕЛЯ НА СТДБ**

Уважаеми господин Премянов,

Имам удоволствието от името на Регионална асоциация на общините "Тракия" да поздравява организаторите и участниците в честванията, посветени на Деня на Тракия и 113 години от Одринската епопея.

Нека отдадем почит към хилядите тракийски българи, принудени да напуснат родните си места, но съхранили през годините своята памет, традиции и родолюбие. Тяхната съдба и днес ни напомня колко ценни са мирът, свободата и националното достойнство.

Вечна памет и слава на героите!

Проф. Иван Върляков
изп. директор на РАО "Тракия"

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, акад. Иван ГРАНИТСКИ, Искра ЧЕРНЕВА, д-р Динко СТРАНСКИ, Хубен СТЕФАНОВ;

Тодор КОРУЕВ | Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA9300001682816 BIC: STSABGSG
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67; Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светлана ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат) Златка МИХАЙЛОВА и Анаета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовград).

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

113 ГОДИНИ ПАМЕТ

СИМЕОН КУЛИШ, НАУЧЕН СЕКРЕТАР
НА ФИЛИАЛА НА ТНИ, ГР. ВАРНА

На 26 март, в Деня на Тракия, по инициатива на Средношколски патриотичен клуб „Капитан Петко войвода“ в ЧСУ „Аз съм българче“ към Регионалното тракийско дружество във Варна, се проведе интерактивен урок, посветен на историческата дата и тракийските бежанци. Гости на събитието бяха Славян Стоянов и Огнян Иванов.

Събитието бе открито с рецитал на разтърсващото стихотворение на Ивайло Балабанов „Тракийски реквием“. Учителят по история и председател на Клуба разказа на присъстващите деветокласници и гости за ролята и значението на Одринската епопея от 1913 г. в българската и европейската история.

Кулминацията на урокът по патриотизъм настъпи, когато ученици, облечени в автентични носии (някои на повече от 100 години) от Одринска Тракия,

влязоха в залата. Младите девойки предизвикаха сълзи от радост, но и тъга, защото дрехите им бяха свидетели на разорението на тракийските българи. Славян Стоянов и Огнян Иванов разказаха за всяка една от носиите, техните части, символика, както и за българ-

ските шевици.

Паралелно с това бе организирана изложба на ученически рисунки на Одринската крепост, на ген. Георги Вазов, снимки и картички на войници от Балканската война (1913 г.), окопите край Одрин, както и медал за участие във войната.

В самият край на празничния ден, бяха представени и ръчно изработени от учениците паметни книжки, включващи спомени на преки участници в онези паметни дни на 1913 г. В залата проехтяха драматичните цитати: „Запалиха селото ни от четири страни. Хората бягаха към нивите, кой както може. Оставихме къщи, добитък, всичко“. „Тръгнахме пеша към България. Старци и деца падаха по пътя! Никой не можеше да се върне назад.“ Никой не остана равнодушен след като чу следните слова: „Майките носеха децата си на ръце! В очите им имаше само страх и сълзи“.

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА ДЕНЯ НА ТРАКИЯ...

Продължава от 5-а стр.

■ Сливен

■ Ямбол

■ Хасково

